

1. Obiekt

WIEŚ /ulicówka/

2. Czas powstania

XV w.

3. Miejscowość

S T R A P I E

4. Adres

Strapie
74-322 Mostkowo

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

gorzowskie
województwo
Barlinek *pe. myślibórz*
gmina

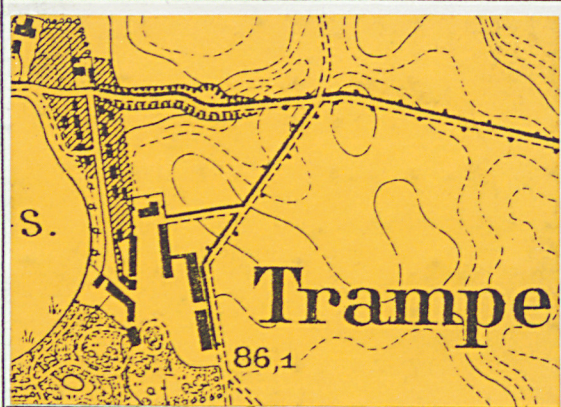
6. Poprzednie nazwy miejscowości

Trampe

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

szczecińskie
województwo

Myślibórz

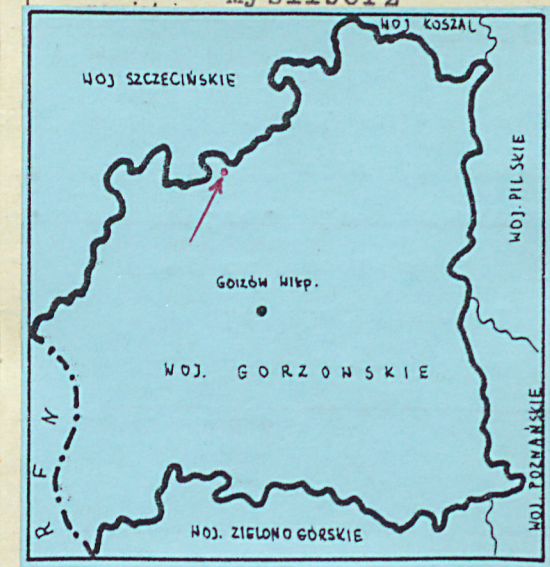
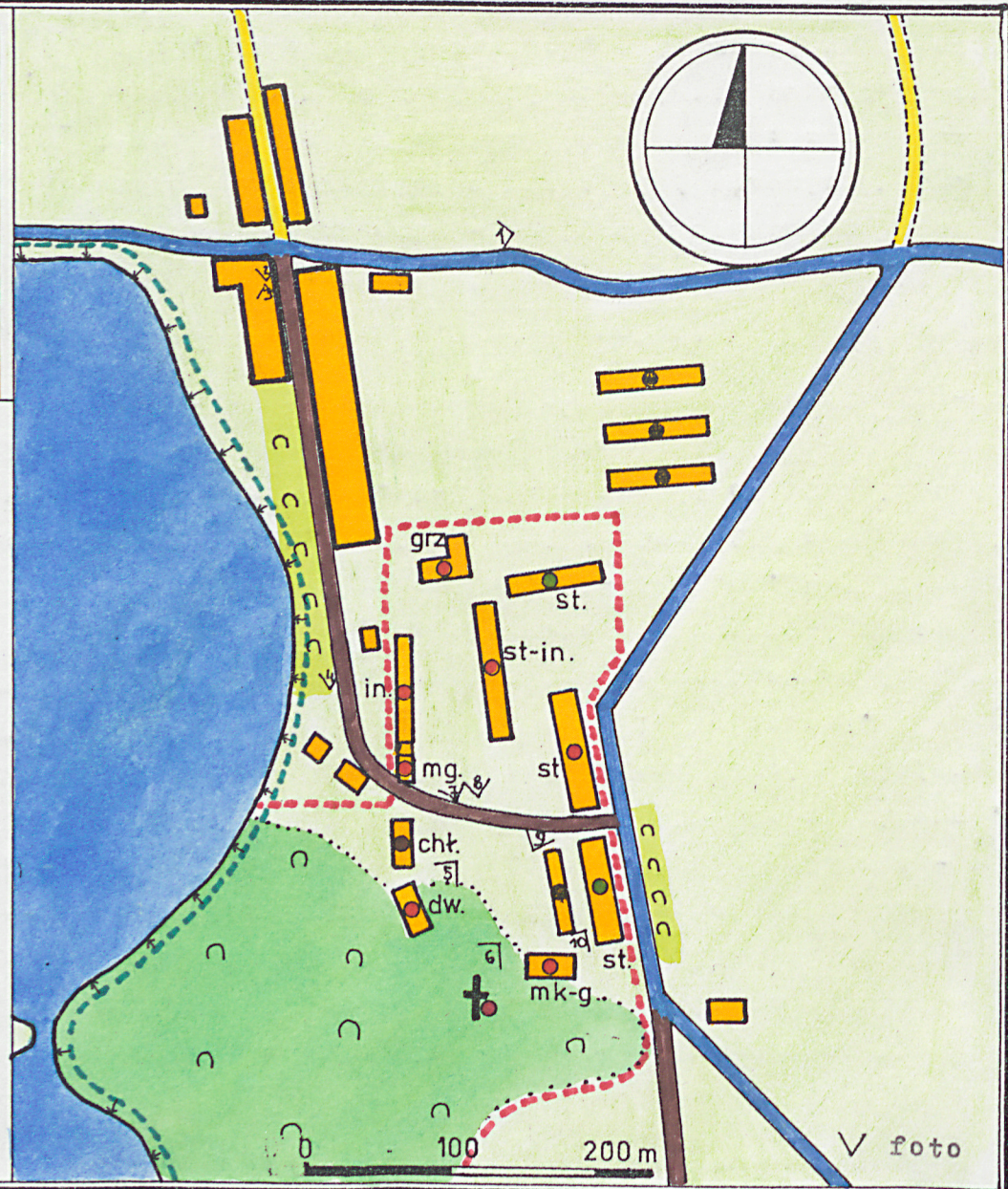

STRAPIE

GM. BARLINEK
WOJ. GORZOWSKIE

LEGENDA

- strefa zabudowy
- pola, łąki
- park, zieleń przydroż.
- wody
- kościół
- drogi asfaltowe
- drogi brukowane
- drogi gruntowe
- zab. o wart. zabytkow.
- zab. o wart. kulturow.
- dysharm. elementy zab.
- granice strefy "A"
- granice strefy "K"

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

H i s t o r i a w s i

Strąpie to wieś folwarczna, założona w XV w, pierwotnie związana z majątkiem w Dzikowie.

Od XVII w? Strąpie zostało samodzielnym majątkiem rezydencjonalnym.

Od XVIII w w posiadaniu rodziny v. Küssow: 1715 r - mjr Wilhelm Sigismund v. Küssow; następnie jego brat - Georg Ehrentreich v. Küssow.

Na pocz. XIX w. właścicielem majątku został mjr Lebbin; zaś we wsi było 10 chałupników, kowal - ogółem 13 dymów.

Od 1850 r majątek stał się własnością rodziny Müller. Za jej rządów, w 2 poł. XIX w, nastąpił dynamiczny rozwój folwarku; w owym czasie wybudowano większość - zachowanych do czasów współczesnych - budynków gospodarczych. Na pocz. XX w. majątek przejęła rodzina v. Stosch, a ostatnią właścicielką - do 1945 r - była Henni v. Stosch i jej brat Ulrich Bohm.

W 1934 r we wsi założono straż pożarną.

c.d. wkładka nr 1

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze wyposażenie, instalacje)

Orientacja

Strąpie to mała wieś gromadzka, wchodząca w skład sołectwa Dziedzice, położona w północnej części woj. gorzowskiego, oddalona ok. 7 km na północny-zachód od Barlinka /siedziba UMiG/ i ok. 32 km od Gorzowa Wlkp. Sąsiednie miejscowości to: od zachodu /2 km/ Dziedzice; od południa /3 km/ Dzikowo; od wschodu /2 km/ przysiółek Ożar; od północy /3 km/ Jesionowo - w gm. Przelewice. Wieś położona przy lokalnej drodze łączącej Strąpie z Dzikowem, po południowej stronie szosy Barlinek - Dziedzice; najbliższa stacja kolejowa znajduje się w Dzikowie /połączenie w kierunku Myśliborza i Choszczna/.

W sensie geograficznym Strąpie usytuowane jest we wschodniej części Pojezierza Myśliborskiego, na obszarze pagórkowatej wysoczyzny morenowej; średnia wysokość w obrębie wsi wynosi ok. 72-85 m npm. Najbliższa okolica bezleśna, z kilkoma niewielkimi, bezimiennymi jeziorami /po wschodniej i południowej stronie wsi/; w odległości ok. 1-2 km na wschód od Strąpia znajdują się jeziora: Gostyń, Nierhno, Moskowo, Lutowo.

Wieś o charakterze rolniczym, typowa osada PGR-owska.

Układ przestrzenny i jego ewolucja

W sensie rozplanowania przestrzennego Strąpie ma formę krótkiej ulicówki, zorientowanej na osi N-S; długość zwartej zabudowy wynosi ok. 600 m. Wieś wytyczona bezpośrednio po wschodniej stronie dwóch, niewielkich jezior. Układ przestrzenny złożony z dwóch komponentów: założenia folwarcznego z parkiem, zlokalizowanego w południowej części wsi oraz zabudowy wiejskiej, rozmieszczonej w dwóch, krótkich pierzejach, wytyczonej w północnej części wsi. Układ komunikacyjny złożony z wewnętrznej drogi wiejskiej, przedzielającej również podwórza folwarczne oraz dwóch obwodnic /od północy droga Dziedzice - Barlinek; od wschodu droga do Dzikowa/. Rozplanowanie przestrzenne Strąpia jest typowe dla ukształtowanych w XIX w osad folwarcznych, gdzie założenie folwarczne stanowi główny element układu ruralistycznego.

Elementem krystalizującym plan zespołu jest całościowo zachowana zabudowa

c.d. wkładka nr 1

14. Kubatura 	15. Powierzchnia użytkowa ok. 10 ha /strefa zabudowy/	16. Przeznaczenie pierwotne własność szlachecka	17. Użytkowanie obecne wieś gromadzka
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Inwentaryzowany zespół ruralistyczny to typ całościowo zachowanej, XIX-wiecznej osady folwarcznej, o pierwotnej kompozycji przestrzennej, ze wszystkimi elementami podwórza folwarcznego; zabudowa w obrębie folwarku charakteryzuje się dużym nasyceniem elementami o wartościach zabytkowych i kulturowych. Park częściowo wycięty, zakrzewiony, z zatartymi alejkami. Zabudowa wiejska zachowana całościowo /z pocz. XX w/, w większości zdewaloryzowana przez wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz wtórne przemurówki. Układ sieci drożnej w swym pierwotnym przebiegu; w obrębie wsi o nawierzchni brukowanej. 20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Strąpie to przykład całościowo zachowanej osady folwarcznej, o XIX-wiecznym układzie przestrzennym i zabudowie z okresu 2 poł. XIX - pocz. XX w, o wartościach zabytkowych i kulturowych, która tworzy jednorodne stylowo wnętrze architektoniczne. Postuluje się objęcie dawnego zespołu folwarcznego strefą "A" - ochrony konserwatorskiej. Granice strefy wyznaczałyby: od zachodu linia brzegowa jeziora, od południa skrajnia parku, od wschodu droga do Dzikowa, zaś od północy umowna linia wytyczona między gorzelnią a magazynami	

c.d. wkładka nr 4

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

22. Bibliografia

H. Berghaus, Landbuch der Mark Brandenburg, Bd. III, Brandenburg 1856.

F.W.A. Bratring, Statistisch-topographische Beschreibung der Gesamten Mark Brandenburg, Bd. III, Berlin, 1809.

Niekammer's, Landwirtschaftliche Güter Adressbücher Bd. VII, Provinz Brandenburg, Leipzig 1929.

P.O. Rave, Verzeichnis der alten Gärten und ländlichen Parke in der Mark /w/ Brandenburgische Jahrbücher 1939.

Heimatkalender des Kreises Soldin, 1936.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowywania, sygnatury)

Mapa sztabowa wsi Strapie /Trampe/ z kon. XIX w., kserokopia wg. negatywu syg. 2131/R /Prac.Fot. PKZ Szczecin/.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Waldemar Witek, XII.1992 r. /BSiDK Sz-n/
imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki mgr Waldemar Witek, XII.1992 r. /BSiDK Sz-n/
imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. mgr Waldemar Witek, X.1992 r. /BSiDK Sz-n/
imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów PSOZ w Gorzowie Wlkp.

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

24/02/93
[signature]

27. Załączniki

4 wkładki szczegółowe

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
S T R A P I E	WIEŚ /ulicówka/	tekst, fotografie

c.d. rubr. nr 12

W 1936 r we wsi działała gorzelnia oraz sklep z towarami kolonialnymi - Paul Marten.

Na przestrzeni ok. 150 lat liczba mieszkańców Strąpia ulegała kilku zmianom: pocz. XIX w - ok. 100 mk; 1925 r - 226 mk; 1933 r - 169 mk.

Po 1945 r wieś administracyjnie związana z pow. Myślibórz, woj. szczecińskie; od 1975 r. w gm. Barlinek, woj. gorzowskie.

c.d. rubr. nr 13

podwórza folwarcznego, o cechach zabytkowych oraz lokalizacja wsi nad brzegiem jeziora, z terasowo ukształtowanymi pierzejami.

Strąpie to wieś o XV-wiecznej metryce, związana pierwotnie z majątkiem w Dzikowie. Rozplanowanie przestrzenne wsi zdeterminowane zostało topografią terenu, nad brzegiem jeziora, równolegle do linii brzegowej oraz historycznie wytyczoną drogą do Dzikowa. Od XVII w Strąpie zostało samodzielnym majątkiem, zaś układ przestrzenny zachowywał formę liniową. W 2 poł. XIX w nastąpił rozwój folwarku, który - z uwagi na jego skalę - ulokowano w południowo-wschodniej części wsi, a w przedłużeniu drogi wiejskiej, w strefie nadjeziornej założono park. Obecny układ przestrzenny odzwierciedla XIX-wieczną formę kompozycyjną, zaś układ sieci drożnej wykształcony został - prawdopodobnie - w XVII w, kiedy wieś została samodzielnym majątkiem /nie związanym z Dzikowym/.

Charakterystyka zabudowy

Zabudowa Strąpia jest typowa dla osad folwarcznych, tzn. podwórza folwarczne tworzy jednorodne stylowo wnętrza architektoniczne, zaś zabudowa wiejska /pofolwarczna/ rozlokowana głównie po wschodniej stronie drogi, w formie 2-budynkowych zagród. W sensie chronologicznym najstarszym elementem zabudowy są budynki założenia folwarcznego, wzniesione w okresie od poł. XIX do pocz. XX w; następnie część tzw. czworaków i kościół - z pocz. XX w;

Wkładkę założył: mgr W, Witek, XII.1992 r.
(imię, nazwisko, data)

c.d. wkładka nr 2

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Gorzowie Wlkp.

1.

2.

3.

4.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
S T R A P I E	WIEŚ /ulicówka/	tekst, fotografie

c.d. rubr. nr 13

bloki mieszkalne, chlewnie, magazyny, sklep - z l. 60-70-tych XX w.

Podwórze folwarczne o pierwotnej kompozycji przestrzennej, z całościowo zachowaną zabudową; jedynie w części południowej oraz po północnej stronie podwórza współczesne magazyny, chlewnie.

Mieszkalna zabudowa pofolwarczna rozlokowana głównie w pierzei wschodniej, złożona z 2-budynkowych zagród /czworak oraz niewielki budynek gospodarczy/, które zostały częściowo zdewaloryzowane w wyniku wymiany stolarki, przemurówek. Po północnej stronie drogi Dziedzice - Barlinek, w przedłużeniu drogi wiejskiej ulokowane są współczesne, 2-kondygnacyjne bloki mieszkalne.

Elementami zabudowy o wartościach zabytkowych są obiekty dawnego zespołu folwarcznego: dwór, magazyn, b. inwentarski, gorzelnia, b. stodołno-inwentarski, stodoła /1889/, b. mieszkalno-gospodarczy, kościół - opis patrz Elementy funkcjonalne wsi.

Pozostała zabudowa podwórza folwarcznego - sprzed 1945 r - posiada wartości kulturowe, harmonizuje z pozostałymi obiektami: dwie stodoły.

W obrębie podwórza oraz po północnej stronie założenia folwarcznego ulokowane są współczesne obiekty o charakterze inwentarsko-magazynowym, które dysharmonizują z pierwotną zabudową.

Elementy funkcjonalne wsi

Zespół folwarczny - zlokalizowany w południowej części wsi, po wschodniej stronie drogi wiejskiej, która dzieli go na dwie części; po wschodniej stronie ograniczony drogą do Dzikowa. Układ przestrzenny charakteryzuje się pierwotną kompozycją geometryczną - zamkniętą; przy czym w części południowej ulokowane są budynki o charakterze mieszkalnym, gospodarczym oraz kościół, zaś w części północnej obiekty magazynowe, inwentarskie, gorzelnia. Charakterystyka zabudowy:

Dwór - posadowiony w południowej części folwarku, na skraju parku, wzniesiony w 2 poł. XIX w., murowany, parte-

Wkładkę założył: mgr W. Witek, XII.1992 r.
(imię, nazwisko, data)

c.d. wkładka nr 3

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Gorzowie Wlkp.

5.

6.

7.

1. Miejscowość S T R A P I E	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) WIEŚ /ulicówka/	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) tekst, fotografie
---------------------------------	---	---

c.d. rubr. nr 13

rowy, nakryty dachem mansardowym, 11-osioły, z 2-kondygnacyjnym ryzalitem frontowym.

B. mieszkalno-gospodarczy /stajnia ?/, - posadowiony w połd-wschodniej części folwarku, wzniesiony na pocz. XX w., murowany, z dwoma, bocznymi /2-kondygnacyjnymi/ ryzalitami, nakryty dachami 2-spadowymi, z wieżyczką z zegarem. Magazyn z wieżą - ulokowany w zachodniej części folwarku, wzniesiony w 3 ćw. XIX w., 3-kondygnacyjny, z 8-boczną wieżą w szczycie południowym, nakryty dachem 2-spadowym, murowany, na wysokim, kamiennym cokole.

Budynki inwentarskie i stodoły - posadowione w zachodniej i wschodniej części podwórza, wzniesione w okresie 3 ćw. XIX - pocz. XX w., murowane /w tym kamiennie-cegłane/, 2-kondygnacyjne, nakryte dachami 2-spadowymi, o pierwotnym wystroju elewacji, zaakcentowanym lizenami, gzymsami i stolarką okienną, drzwiową.

Gorzelnia - usytuowana w północnej części podwórza, wzniesiona w 4 ćw. XIX w., o rozczłonkowanej bryle, 2-kondygnacyjna, murowana, nakryta dachem 2-spadowym.

Po południowej stronie podwórza folwarcznego, w przedłużeniu drogi wiejskiej założony jest park; obecnie o charakterze krajobrazowym, częściowo wycięty dla współcześnie założonych ogródków warzywnych. W obrębie parku zachowały się liczne przykłady starodrzewu /buki, kasztanowce, platany, lipy, jawory/. Teren parku częściowo ogrodzony murem ceglany.

Kościół - filialny p.w. M.B. Różańcowej /parafia Mostkowo/, wzniesiony na pocz. XX w, posadowiony po południowej stronie dworu, w obrębie parku. Jest to obiekt murowany, salowy, orientowany, z wieżą wyprowadzoną z korpusu nawy, nakryty dachem 2-spadowym. Forma architektoniczna - modernistyczna, bez detalu architektonicznego; za wyjątkiem rozglifionych okien. Teren przykościelny ogrodzony metalową siatką, obsadzony klonami i kasztanowcami, stanowiącymi strukturalny element parku; brak śladów nekropolii.

Cmentarz - założony po północno-zachodniej stronie jeziora, poza strefą zabudowy, założony w 2 poł. XIX w, o regularnym układzie alejowo-kwaterowym, z pojedynczymi nagrobkami, obasadzony również pojedynczymi jesionami i dębami.

Wkładkę założył: mgr W. Witek, XII.1992 r.
(Imię, nazwisko, data)

c.d. wkładka nr 4

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Gorzowie Wlkp.

8.

9.

10.

1. Miejscowość S T R A P I E	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) WIEŚ /ulicówka/	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) tekst, spis fotografii
---------------------------------	---	--

c.d. rubr. nr 13

Drogi - historycznie ukształtowana /XVII-wieczna/ sieć drożna w swym pierwotnym przebiegu, charakteryzuje się tym, iż drogi do sąsiednich miejscowości okalają Strąpie, zaś droga kształtująca kompozycję przestrzenną stanowi wewnątrzioskowy ciąg komunikacyjny. Droga wiejska oraz droga w kierunku Swadzima o nawierzchni brukowanej, Drogi okalające Strąpie od północy i wschodu /w kierunku Dziedzic, Barkinka, Dzikowa/ - asfaltowe; pozostałe drogi o naturalnej nawierzchni gruntowej.

Wody - wieś usytuowana jest na prawym brzegu jeziora, które było elementem kształtującym układ przestrzenny i miejsce osadnictwa. Jest to niewielkie jezioro, o kształcie "ósemki", przewężone na wysokości parku, o naturalnej linii brzegowej, z krzewami nadwodnymi.

Zielen strukturalna - droga wiejska obsadzona od strony jeziora zwartym szpalerem topoli, natomiast od strony zagród kompozycja zieleni przydomowej w postaci ogródków warzywno-kwiatowych, z pojedynczymi drzewami owocowymi lub liściastymi. Wzdłuż linii brzegowej jeziora głównie niskopienna roślinność nadwodna, łącząca się w części południowej z założeniem parkowym.

c.d. rubr. nr 20

W strefie tej należy: 1/ zachować pierwotną kompozycję przestrzenną podwórza folwarcznego /geometryczna - zamknięta/; 2/ zachować strukturę zabudowy oraz wszystkie elementy o wartościach zabytkowych i kulturowych; 3/ nie wprowadzać nowych elementów kubaturowych, które kontrastowałyby z pierwotną zabudową /np. magazyn w południowej części podwórza; 4/ upoządkować założenie parkowe /likwidacja krzewów i podrostów/, z ucytelnieniem alejek; 5/ wprowadzić szpaler drzew w północnej części zespołu folwarcznego, który wymaskowałby nowe budownictwo magazynowo-inwentarskie.

Postuluje się również objęcie obszaru bezpośrednio przyległego do jeziora strefą "K" - ochrony krajobrazu.

Wkładkę założył: mgr Waldemar Witek, XII.1992 r.
(imię, nazwisko, data)

Verte !

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ w Gorzowie Wlkp.

Spis fotografii

1. Wieś - północny fragment wsi, widok od wschodu, z drogi do Barlinka
2. Wieś - -:-, widok od południa, z drogi wiejskiej
3. Wieś - pierzeja wschodnia, z zabudową mieszkalną /czworaki/
4. Wieś - widok gólny z podwórza folwarcznego w kierunku północnym
5. XIX-wieczny dwór - widok od wschodu
6. Modernistyczny, XX-wieczny kościół - widok od północy
7. Zabudowa w zachodniej części podwórza folwarcznego na pierwszym planie magazyn z wieżą
8. Zabudowa we wschodniej części podwórza folwarcznego
9. Murowana stodoła /1889 r/ we wschodniej części podwórza
10. Budynek mieszkalno-gospodarczy /stajnia/ - w południowej części założenia folwarcznego